

INGLIZ TILINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR

Maxliyoxon Ortiqxo'jayeva Sultonxon qizi

Turon xalqaro universiteti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7927678>

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilini o'rganishda qo'llaniladigan ba'zi innovatsion texnologiyalar, ingliz tilini samarali o'rgatishning bir necha usullari va tilni o'rganishda qo'llaniladigan ba'zi zamonaviy o'qitish texnologiyalari tasvirlangan.

Kalit so'zlar: Til, ingliz tili, mustaqil til o'rganish, o'quv texnologiyalari, loyiha, qiziqish, faollik, interfaol usullar.

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

Abstract: This article describes some innovative technologies used in English language learning, several methods of effective English language teaching, and some modern teaching technologies used in language learning.

Key words: Language, English, independent language learning, educational technologies, project, interest, activity, interactive methods.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация: В этой статье описаны некоторые инновационные технологии, используемые в изучении английского языка, несколько методов эффективного обучения английскому языку, а также некоторые современные технологии обучения, используемые в изучении языка.

Ключевые слова: язык, английский язык, самостоятельное изучение языка, образовательные технологии, проект, интерес, деятельность, интерактивные методы.

KIRISH

Hozirgi vaqtda muloqot, interaktivlik, muloqotning haqiqiyliigi, madaniy kontekstda til o'rganish, ta'limning avtonomligi va insonparvarlikka ustuvor ahamiyat beriladi. Ushbu tamoyillar kommunikativ qobiliyatning ajralmas qismi sifatida madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirishga imkon beradi. Chet tilini o'qitishning yakuniy maqsadi - erkin yo'naltirish va xorijiy til muhitida turli vaziyatlarda adekvat javob berish qobiliyatini o'rgatishdir, ya'ni aloqa Bugungi kunda internet resurslaridan foydalanishning yangi usullari an'anaviy chet tillarini o'qitishga qarshi. Chet tilida muloqot qilishni o'rgatish uchun siz moddiy o'rganishni rag'batlantiradigan va adekvat xulq-atvorni (ya'ni, muloqotning haqiqiyliigi printsipi deb ataladigan) rivojlantiradigan haqiqiy, hayotiy vaziyatlarni yaratishingiz kerak. Yangi texnologiyalar, xususan, Internet bu xatoni tuzatishga harakat qilmoqda. Kommunikativ yondashuv - bu materialni va u bilan ishlash usullarini ongli ravishda tushunishga, muloqotga psixologik va lingvistik tayyorgarlikni yaratishga qaratilgan muloqotni simulyatsiya qiluvchi strategiya. Foydalanuvchi uchun Internetda kommunikativ yondashuvni amalga oshirish ayniqsa qiyin emas.

TADQIQOT METODLARI

Kommunikativ vazifa talabalarni muammo yoki savolni muhokama qilishga taklif qilishi kerak, talabalar nafaqat ma'lumot almashishlari, balki uni baholashlari kerak. Bu yondashuvni boshqa o'quv faoliyati turlaridan ajratib ko'rsatish imkonini beruvchi asosiy mezon shundan iboratki, o'quvchilar o'z fikrlarini shakllantirish uchun lingvistik birliklarni mustaqil tanlaydilar. Kommunikativ yondashuvda Internetdan foydalanish yuqori darajada rag'batlantiriladi: uning

maqsadi talabalarning bilim va tajribasini to'plash va kengaytirish orqali chet tilini o'rganishga undashdir. "Bu sirni yaratishdir, u odatda metodologiyada interaktivlik deb ataladi. Interaktivlik - bu "nutq vositalari orqali kommunikativ maqsadlarni va natijada harakatlarni birlashtirish, muvofiqlashtirish va to'ldirish". Haqiqiy tilni o'rgatish orqali Internet nutq qobiliyatlari va qobiliyatlarini shakllantirishga yordam beradi, shuningdek, lug'at va grammatikani o'rgatishda samimiy qiziqish va shuning uchun samaradorlikni ta'minlaydi. Interaktivlik nafaqat hayotiy vaziyatlarni yaratadi, balki talabalarni chet tilida ularga mos ravishda javob berishga majbur qiladi. Talabalarga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlaydigan texnologiyalardan biri bu loyiha yondashuvi ijodkorlik, kognitiv faollik va mustaqillikni rivojlantirish usulidir. Loyihalarning tipologiyasi xilma-xildir. Loyihalarni monoloyihalar, jamoaviy, og'zaki, aniq, yozma va internet loyihalariga bo'lish mumkin. Haqiqiy amaliyotda ko'pincha ijodiy, amaliyotga yo'naltirilgan va informatsion xarakterga ega bo'lgan tadqiqot loyihalari, aralash loyihalar bilan shug'ullanish kerak. Loyiha ishi tilni o'rganishning ko'p qirrali yondashuvi bo'lib, u o'qish, tinglash, gapirish va grammatikani o'z ichiga oladi. Loyiha usuli talabalarning faol mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi va ularni birgalikdagi tadqiqotlarga yo'naltiradi. Menimcha, loyiha asosida o'qitish bolalarni hamkorlikka o'rgatadi, hamkorlikni o'rganish esa yordam berish va hamdardlik ko'rsatish kabi axloqiy qadriyatlarini tarbiyalaydi, ijodkorlikni shakllantiradi va o'quvchilarni faollashtiradi. Umuman olganda, loyihani o'qitish jarayonida o'qitish va tarbiyaning ajralmasligi mavjud. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda qayta ishlangan, tabiiy ehtiyojga hissa qo'shadigan til muhitini yaratish. Chet tilidagi muloqotda. Ishningqa shakli talabalarga mavzu bo'yicha to'plangan bilimlarni qo'llash imkonini beruvchi eng zamonaviy texnologiyalardan biridir. Talabalar o'z dunyoqarashini, til bilimi chegaralarini kengaytiradi, undan amaliy foydalanish tajribasiga ega bo'ladi, chet tilida nutqni tinglash va eshitishni o'rganadi, loyihalarni himoya qilishda bir-birini tushunadi. Bolalar ma'lumotnomalar, lug'atlar, kompyuterlar bilan ishlaydi va shu tariqa haqiqiy til bilan bevosita muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi, bu esa sinfda faqat darsliklar yordamida til o'rganishni ta'minlamaydi. Loyiha ustida ishlash ijodiy jarayondir. Talaba mustaqil ravishda yoki o'qituvchi rahbarligida muammoning yechimini izlaydi, bu esa nafaqat tilni bilish, balki katta hajmdagi fan bilimlarini, ijodiy, kommunikativ va intellektual qobiliyatlarni ham talab qiladi. Chet tillarini o'rganish jarayonida loyiha usuli deyarli har qanday mavzu bo'yicha dastur materiallari doirasida qo'llanilishi mumkin. Loyihalar ustida ishlash xayolot, fantaziya, ijodiy fikrlash, mustaqillik va boshqa shaxsiy fazilatlarini rivojlantiradi. Keyingi yillarda ta'lim jarayonida o'quvchilarga innovatsion texnologiyalar asosida ingliz tilini o'rgatish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

Mamlakatimizda dunyo mamlakatlari bilan turli sohalarni rivojlantirishda ko'p qirrali hamkorlik qilish, iqtisodiy, ma'naviy, madaniy sohalarda aloqalarni yo'lga qo'yish, ayniqsa, o'zaro hamjihatlik va tushunish, qadrlash, hurmat qilish, qadrlash kabi insoniy tuyg'ularni yuksaltirishdir. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev 2019-yil 11-iyuldagi "Oliy va o'rta maxsus ta'lim sohasida boshqaruvni isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5763-son qarori oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi sohasida zamonaviy bilim va yuksak axloqiy-axloqiy fazilatlar, mustaqil fikrlash; zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va chet tillarini chuqur biladigan kadrlar tayyorlashning yuqori darajasi va sifatini ta'minlash; xalqaro amaliyotga yangi pedagogik texnologiyalar va o'qitish uslublarini joriy etish, tegishli o'quv jarayonini tashkil etish, o'quv rejalari va fan dasturlarini takomillashtirish, o'qitishning zamonaviy shakllari va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etgan holda o'quv jarayonini sifat jihatidan yangilash; oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot ishlarini samarali tashkil etish, ilmiy

tadqiqot natijalarini amaliyotga keng joriy etish, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish, oliy ta'lim, fan va ishlab chiqarishning mustahkam integratsiyasini ta'minlash, iqtidorli yoshlarni ilmiy-tadqiqot ishlariga keng jalb etish har bir o'qituvchining shakllanishi uchun sharoit yaratadi.

TADQIQOT NATIJALARI

Ingliz tilini o'qitish jarayonida shaxs sifatida bilimlarni rivojlantirish, egallash va egallash. Til o'rganish negizida O'quvchilarning erkin muloqot qilishlari, mustaqil fikrlashlari, ingliz tilini o'rganishlari, ingliz tili grammatikasini bilishlari muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun ingliz tili darslari ilg'or metodlar, interfaol usullar, innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda o'tilishi kerak. Darsni tashkil etish ularning og'zaki va yozma muloqotini, kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda yoshlarning ingliz tilini o'rganishga qiziqishini oshirish, mavjud imkoniyatlarini kengaytirish, qo'llab-quvvatlash, tilni tezroq o'rganishga ko'maklashish muhim ahamiyatga ega.

Shuning uchun talabalarni ingliz tilini o'rganish uchun turli xil elektron resurslar bilan ta'minlash kerak;

ta'lim muassasalarida til o'rganish bo'yicha uslubiy yordam yaratish;

mavjud darsliklardan foydalanish samaradorligini oshirish;

o'quv jarayoniga kuchli va malakali mutaxassislarni jalb etish;

ta'lim jarayoniga yangi ta'lim texnologiyalarini yetarli darajada joriy etish;

o'qitishda talabalarning motivatsiyasiga e'tibor qaratish va baholash tizimining sifatini nazorat qilish.

Ingliz tili darslarining sifati va samaradorligini nazorat qilish, olingan ma'lumotlarning asosiy qismi kundalik hayotdan nutq shaklida olinganligida namoyon bo'ladi. Til o'rgatish va o'rganish vositasi sifatida darsda innovatsion texnologiyalardan foydalanish ko'plab ijobiy natijalarga, afzalliklarga erishishga yordam beradi. Innovatsiya (inglizcha "innovation") - bu yangilik, yangilik kiritishdir. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayonning muhim jihati bo'lib, o'qituvchi va talabalar faoliyatiga yangilik va o'zgarishlarni joriy etish hisoblanadi. Interfaol usullar - bu jamoaviy fikrlash, ya'ni pedagogik ta'sir qilish deyiladi. Metodlar ta'lim mazmunining ajralmas qismi hisoblanadi. Interfaol usullarning o'ziga xos xususiyatlaridan biri shundaki, ular o'qituvchi va talabalar bilan hamkorlikda amalga oshiriladi. O'quvchilarning tafakkurini, tasavvurini, dunyoqarashini, qiziqishlarini rivojlantirish borasida olib borilayotgan ishlarda innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'z ifodasini topmoqda. Makkarti ta'kidlaganidek, "xorijiy tillarni o'rgatish metodologiyasi so'nggi yarim asrda juda rivojlandi. Turli vaqtlarda grammatik tarjima, audio-lingvistik tuzilma, global audiovizual, induktiv / deduktiv, funksional, mafkuraviy, situatsion, kommunikativ, immersiv, o'rganish / egallash, maslahat va boshqalar. "Natijada darsda audiovizual vositalardan foydalanish so'zlarning semantik ma'nosini esda saqlash va leksik birliklarni xotirada qo'llash qobiliyatini yaxshilaydi. Ta'kidlash joizki, o'quvchilar ingliz tilini o'rganishlari uchun avvalo til grammatikasi bo'yicha o'z bilim, ko'nikma va malakalariga ega bo'lishlari kerak. Til grammatikasini yetarli darajada bilish va jonli nutqda unga to'liq amal qilish bilan tavsiflanadi.

Xususan, o'quvchilar nutqida faol bo'lgan leksik birliklardan biri olmoshdir. Avvalo, ona tili grammatikasida olmos haqidagi bilim va malakalar shakllantirilsa, ingliz tilida mavzuni tushunish oson bo'ladi. "Ingliz tilida shaxs olmoshi ham mavjud.) va shaxs olmoshlariga (him, it, them) -self so'zini qo'shish orqali. O'zbek tilida bu so'z o'z so'ziga mos keladi. " Dialog va matn yaratishda , shaxs olmoshi bilan tuzilgan ergash gap mustaqil ravishda bog'lanish hosil qilishi

mumkin. Lekin frazeologizmlarni ingliz tiliga tarjima qilish, ayniqsa, talabalar uchun biroz qiyin lekin malaka ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Ta'limga axborot texnologiyalarining joriy etilishi axborotni qabul qilish va qayta ishlash jarayonini sezilarli darajada diversifikatsiya qiladi. Kompyuterlar, Internet va multimedia tufayli talabalar katta hajmdagi ma'lumotlarni keyinchalik tahlil qilish va saralash bilan o'zlashtirish uchun noyob imkoniyatga ega. Ta'lim faoliyatining motivatsion asoslari ham sezilarli darajada kengaymoqda. Multimedia vositalaridan foydalanish kontekstida talabalar gazeta, televideniedan ma'lumot oladi, intervyu va telekonferentsiya o'tkazadi. Til portfeli texnologiyasida chet tilini bilish darajasini baholashning asosiy mezonlari test hisoblanadi. Ushbu texnologiyaning ustuvorligi o'quv jarayonini o'qituvchidan talabaga yo'naltirishdir. Talaba, o'z navbatida, o'z bilish faoliyati natijalari uchun ongli ravishda javobgardir. Yuqoridagi texnologiya talabalarda axborotni mustaqil o'zlashtirish ko'nikmalarini bosqichma-bosqich shakllantirishga olib keladi. Umuman olganda, til portfeli ko'p funktsiyali bo'lib, ko'p tillilikni rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Johnson, K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly., - London., 2006.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. - London., 2001.
3. www.ziyonet.uz.
4. Bekmuratova U. B. Abstract on "The use of innovative technologies in teaching English." Tashkent – 2012.
5. Otaboeva, M. R. The use of modern innovative technologies in foreign language teaching and its effectiveness / M. R. Otaboeva. - Text: neposredstvennyy, электронный // Molodoy uchenyy. - 2017. - № 4.2 (138.2). - S. 36-37. - URL: <https://moluch.ru/archive/138/39058/> (contact information: 27.04.2020).
6. N.Q. Xatamova, M.N.Mirzayeva. "Interactive methods used in english lessons" (methodical manual), Navoi, 2006, 40 pages.